

DIN LUME

Andreea DUMITRU

ApăAerFoc

Vara nu mai e un anotimp prietenos, nici măcar respirabil, în București. Totul e ars, prăfuit, secătit de energie și chiar și gesturile cotidiene cer un surplus de efort spre a fi duse la îndeplinire. Așa că, într-un oraș anemiatic și aproape smintit de caniculă, ideea Institutului Cultural Român de a ieși din condiționarea *exportului* de cultură autohtonă, ideea de a transforma un spațiu public inert într-un spațiu de întâlnire al comunității și de a institui, în plin deșert, o oază de consum cultural, mi s-a părut nu excentrică, ci de-a dreptul eroică.

La fiecare sfârșit de săptămână cuprins între 14 iulie și 5 august, patru importante companii itinerante din Australia, Franța, Portugalia și Olanda au animat, în Parcul Tineretului, **Festivalul de teatru în aer liber „ApăAerFoc”**, la care publicul a avut acces liber. Spre seară, când pe alei își făceau apariția

Compania STRANGE FRUIT

primele pâlcuri de spectatori, urmărind rețeaua de săgeți indicatoare plantată de organizatori, asfaltul Bucureștiului ardea încă năprasnic. În astfel de condiții, cuvintele *ApăAerFoc* nu mai reprezentau doar numele unui festival de teatru, ci deveneau aproape o formulă magică, o promisiune încântătoare. Dacă promisiunea avea să fie respectată sau nu, asta depindea însă și de așteptările, gustul, educația, curiozitatea și alcătuirea interioară, mai umilă sau mai trufașă, a fiecăruia dintre aventurieri. La cele două reprezentații pe care le-am putut urmări și eu, o mulțime veselă s-a așezat pe iarbă, formând un cerc generos în jurul „scenei”: copii și adulți, cu stofă de spectatori sau doar gură-cască, mai greu sau mai ușor de convins, de împlânzit, reacționând, însă, foarte prompt și dezinhibat, fie cu strigăte de uimire și șoapte de admirație, fie cu plescăieli de nemulțumire și comentarii de dezamăgire. „Asta a fost tot?”, a exclamat la final, în spatele meu, o doamnă care suportase până și cirul făcut înaintea unui spectacol de câțiva inși supărați pe un fotograf de ocazie, care le obturase vizibilitatea. „O fi fost ceva și n-am înțeles noi”, a încercat s-o consoleze partenerul. „Mult zgomot pentru nimic, asta a fost”, i-a replicat doamna, fără drept de apel.

Pentru astfel de spectatori, propunerea *Trupei TUIG* din Olanda, ilustrând tema *focului*, putea fi, într-adevăr, o demonstrație derutantă. Pentru ceilalți, însă, nimic mai fermecător prin simplitate, firesc, gratuitate. Un mecanism, la prima vedere greoi și complicat, ocupa arena de iarbă, proiectându-ne

Compania ILOTOPIE

Trupa KA

parcă în laboratorul medieval al unui inventator excentric. La baza lui, se iveau omuleți care urmau să pună în mișcare, printr-un efort constant și istovitor, „motoarele” dispozitivului, trei instalații miniaturale. Energiile eliberate din cuptoarele lor ajutau la înălțarea extrem de lentă a unui imens trepied, în vârful căruia veghea savantul „nebun”. Cum se înnoptase deja, focurile întreținute prin efortul bietelor făpturi electrizau atmosfera, iar zgomotele lor și ale mașinărilor ritmau așteptarea din ce în ce mai nerăbdătoare. Pe măsură ce mecanismul căpăta verticalitate, motoarele își reduceau puterea, gnomii truditori dispăreau în beznă, lăsând făptura din vârf în centrul atenției încordate a publicului. După ce, până atunci, azvârlise de sus diverse obiecte, testându-le parcă răspunsul la legile gravitației, aceasta își pregătea cu mare minuție... formidabilul salt în gol. O clipă, respirația publicului îngheța și ea. Zborul se dovedea, firește, doar o iluzie: cu capul în jos, atârnat de picioare, omul plana în cercuri concentrice largi, amețitoare, tot mai aproape de pământ. Sonoritățile unei cutiuțe muzicale umpleau dintr-o dată aerul, însoțind coborârea plină de grație a îndrăzneței făpturi. Deși totul părea o joacă de copil, deși lipseau povestea și jocul actoricesc, *Salto vitale* amintea cu seninătate despre cumplitul efort care precede și condiționează de fiecare dată zborul fără limite al inspirației.

Am regretat că am pierdut *Reflecțiile lui Narcis*, imaginate pe luciul lacului de francezii din celebra **Companie Ilotopie**, cu atât mai mult cu cât fragmentele filmate de amatori și postate pe *you tube* și nu fac decât să-mi răscolească și mai mult imaginația. La fel cum am regretat și faptul de a nu fi văzut *Aripa destinului*, spectacolul portughezilor din **Trupa Ka**, anunțat de organizatori ca fastuos și baroc.

Sunt convinsă însă numai cu greu puteau fi egalate performanța fizică, sincronizarea perfectă în condiții aparent imposibile, seninătatea, spiritul jucăuș și grația (da, grația pare, și în acest caz, cuvântul cel mai potrivit) australienilor din **Compania Strange Fruit**. Ei au deschis festivalul, la doar câteva zile după ce *New York Times* le consemna entuziast evoluția în marea metropolă. Opt actori-acrobați (la fel de cuceritori în ambele ipostaze), purtând costume de seară (ele – în rochii de epocă și peruci în culori intense, ei – cu smochinguri și pălării) însuflețeau la propriu tijele metalice flexibile în vârful cărora erau cocoțați, în atitudini și posturi elegante, la câțiva metri deasupra solului. Imprimându-le elanul propriului trup, actorii le transformau în originale și suple instrumente de „zbor”, legănându-se, rotindu-se, dansând și înclinându-se ca niște fructe pârguite în bătaia vântului, până peste capetelor spectatorilor. Opt siluete pline de nerv și bucurie, profilându-se suprarealist pe un cer à la Matisse. Ceva din libertatea și extazul acestor actori fanatici făcea dintr-o dată aerul mai respirabil, electrizând mulțimea adunată pe o colină a orașului, la picioarele lor.

Pentru cârcotași, doar un gest cultural costisitor și inutil, ba chiar frivol, ApăAer Foc, Festivalul de teatru în aer liber, inițiat și organizat de ICR, mi-a reamintit, prin imaginația și generozitatea puse în joc, înțeleptele cuvinte ale lui Bruno Schnebelin, suflatul Companiei Ilotopie: „teatrul este mai mult decât o clădire, este o practică”.